



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

DECIZIE

Cererea nr. 29417/13
formulată de Mihail BOLDEA
împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită la 12 ianuarie 2021 într-o cameră compusă din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere cererea menționată anterior, introdusă la 16 aprilie 2013, având în vedere observațiile prezentate de guvernul pârât și cele prezentate ca răspuns de reclamant,

După ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

FAPTELE

1. Reclamantul, domnul Mihail Boldea, este resortisant român, s-a născut în 1976 și locuiește în București. Este avocat și la momentul producerii faptelor prezentei cauze era parlamentar și asistent universitar al Facultății de Drept din Galați.

2. Guvernul României („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, cel mai recent doamna O.F. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

A. Circumstanțele cauzei

3. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

1. Ancheta penală împotriva reclamantului

4. La 21 iulie 2011, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism de pe lângă Parchetul General („parchetul”) a început cercetarea penală privind mai multe tranzacții imobiliare din orașul Galați. În acest sens, parchetul a identificat 19 persoane suspectate de participare la schemă. Reclamantul era una dintre aceste persoane. Cercetarea cu privire la reclamant a fost supravegheată de Înalta Curte de Casație și Justiție („ÎCCJ”), care avea competența în materie întrucât reclamantul era parlamentar la acel moment.

5. La 16 martie 2012, parchetul a pus în mișcare acțiunea penală față de reclamant existând bănuiala de înșelăciune și constituire grup infracțional organizat și l-a informat cu privire la acuzațiile formulate împotriva sa.

6. La 17 martie 2012, reclamantul a plecat spre Turcia și în ziua următoare a fugit în Kenya.

7. La 20 martie 2012, Parlamentul a ridicat imunitatea reclamantului în vederea efectuării anchetei penale în desfășurare.

2. Reținerea și arestarea preventivă a reclamantului

8. La 22 martie 2012, acționând la solicitarea parchetului, ÎCCJ a dispus reținerea sa și arestarea preventivă pentru o perioadă de 30 de zile. Reclamantul fiind încă în străinătate, pe numele său a fost emis un mandat internațional de arestare în aceeași zi.

9. La 27 martie 2012, reclamantul s-a întors în România și a fost arestat. A fost adus în fața ÎCCJ, care a ascultat susținerile sale și a examinat legalitatea și caracterul adecvat al detenției sale. La 2 aprilie 2012, a fost audiat de instanță cu privire la fondul acuzațiilor împotriva sa.

10. Ulterior, arestarea sa preventivă a fost prelungită succesiv la fiecare treizeci de zile de ÎCCJ, de Curtea de Apel Galați și de Curtea de Apel Iași. La 26 septembrie 2012, ÎCCJ a strămutat cauza la Curtea de Apel Galați, care a rămas instanța competentă cu soluționarea cauzei penale, în urma demisiei reclamantului din Parlament. La 5 noiembrie 2012, acționând la cererea reclamantului, ÎCCJ a transferat cauza la Curtea de Apel Iași pentru continuarea examinării.

11. Pronunțându-se cu privire la legalitatea detenției reclamantului și la caracterul adecvat al prelungirii perioadei de detenție, instanțele au făcut trimitere la art. 5 din Convenție, art. 143 din Codul de procedură penală („C. proc. pen.”) (cu privire la existența unor motive suficiente pentru a dispune arestarea preventivă) și art. 148 lit. a), b) și f) C. proc. pen. (cu privire la condițiile de îndeplinit și la situațiile în care poate fi dispusă detenția unui acuzat – a se vedea *Bivolaru împotriva României*, nr. 28796/04, pct. 69, 28 februarie 2017) și au oferit următoarele motive pentru arestarea sa și pentru cele două prelungiri ulterioare ale acesteia:

(i) probele prezentate de procuror au dat naștere bănuiei că reclamantul săvârșise infracțiunile respective;

(ii) infracțiunile respective se pedepseau cu o pedeapsă mai mare de patru ani de închisoare și se susținea că un prejudiciu material important fusese sau ar fi putut fi cauzat;

(iii) reclamantul a folosit poziția sa în societate ca parlamentar pentru a săvârși pretinsele infracțiuni;

(iv) reclamantul a încercat să se sustragă părăsind țara, deși avea cunoștința de ancheta împotriva sa și nu a informat parchetul despre intenția sa;

(v) reclamantul a încercat să influențeze martorii: spusese unui martor să se ascundă de organele de urmărire penală până când situația va fi rezolvată; pe perioada când s-a aflat în Kenya, îi sunase pe colegii săi apropiați avocați și le ceruse să șteargă de pe computerele lor orice urmă a activităților anchetate, pentru a evita ca acel material să ajungă în mâinile organelor de urmărire penală; le ceruse unor colegi apropiați avocați să ofere reprezentare juridică unora dintre martorii citați de procuror; și fusese în contact cu mai mulți martori încurajându-i să se abțină de la a de declarații;

(vi) ținând seama de caracterul infracțiunilor vizate de anchetă, de modul în care a fost organizat grupul infracțional și de coordonarea precisă dintre membrii acestuia, nu se poate exclude faptul că, odată puși în libertate, suspectii își vor relua presupusa activitate infracțională;

(vii) infracțiunile săvârșite reprezentau un pericol pentru ordinea publică, deoarece exista în general un sentiment de indignare al publicului larg, de dezaprobare și de nesiguranță socială de natură să genereze neîncredere în capacitatea autorităților de a combate problema cu care erau sesizate;

(viii) motivele care au justificat luarea măsurii arestării preventive existau în continuare și nu existau elemente noi care să permită instanțelor să concluzioneze că detenția nu se mai justifică;

(ix) nicio altă măsură mai puțin strictă nu fusese considerată adecvată;

(x) durata totală a măsurii a fost justificată de nevoia unei bune administrări a justiției și de complexitatea cauzei, luând în considerare factori precum natura infracțiunilor, numărul de participanți și de victime și metoda de săvârșire a infracțiunilor.

12. Reclamantul a declarat recurs împotriva tuturor încheierilor prin care instanțele prelungiseră măsura arestării preventive. De asemenea, a formulat mai multe cereri de încetare a măsurii respective.

13. În patru rânduri (19 aprilie, 12 mai, 25 iulie și 18 septembrie 2013), Curtea de Apel Iași a decis să înlocuiască măsura cu interdicția de a părăsi țara, dar acele încheieri interlocutorii au fost anulate ulterior de ÎCCJ, în urma unor recursuri declarate de parchet, pentru aceleași motive precum cele detaliate supra, pct. 11.

14. Reclamantul și avocații săi au fost prezenți de fiecare dată când s-a examinat măsura arestării și au avut posibilitatea să se adreseze instanței liber și pe larg.

15. Cu toate acestea, în acțiunea principală din 27 iunie 2012, procurorul a trimis în judecată opt persoane, inclusiv reclamantul. Atunci când cauza a fost transferată la Curtea de Apel Iași (a se vedea supra, pct. 10), respectiva instanță a soluționat aspectele procedurale și excepțiile ridicate de părți, a ascultat declarațiile acuzatului de mai multe ori (de la 17 aprilie la 25 iulie 2013) și a început să audieze martorii. Reclamantul a depus mărturie la 17 aprilie 2013.

Instanța a trebuit să amâne audierile de câteva ori din cauza neprezentării persoanelor acuzate și a avocaților lor. În acest sens, a avertizat persoanele acuzate să nu întârzie procedurile în mod neneccesar și o dată i-a amendat pe avocații absenți.

16. La 18 noiembrie 2013, Curtea de Apel Iași a înlocuit ordonanța de arestare preventivă a reclamantului cu interdicția de a părăsi localitatea. Reclamantul a fost pus în libertate în aceeași zi.

17. La 30 iulie 2018, reclamantul a fost condamnat și a primit o pedeapsă de 7 ani de închisoare.

PLÂNGEREA

18. Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 5 § 3 din Convenție, de durata arestării sale preventive și a susținut că nu au fost prezentate motive valabile pentru continuarea acesteia.

LEGEA

19. Reclamantul s-a plâns de durata arestării preventive și a pretins că era nejustificată continuarea acesteia. El a invocat art. 5 § 3 din Convenție, redactat după cum urmează:

„Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.”

A. Observațiile părților

1. Guvernul

20. Guvernul a susținut că instanțele naționale au stabilit că exista o bănuială întemeiată că reclamantul ar fi comis infracțiunile în cauză. Instanțele au mai stabilit și că punerea în libertate a reclamantului ar prezenta o amenințare la adresa ordinii publice și că dacă va fi pus în libertate va

încerca să influențeze martorii. În plus, atât reclamantul, cât și reprezentanții săi avuseseră multe oportunități să-și prezinte argumentele în fața instanțelor care deciseră cu privire la legalitatea și la justificarea măsurii preventive în cauză.

21. Respectivul instanțe luaseră în considerare toate argumentele prezentate și nu se întemeiaseră pe un raționament stereotip, deși o anumită repetiție în redactarea motivării pentru diferitele prelungiri ale detenției fusese inevitabilă, dat fiind că verificaseră la intervale scurte și periodic necesitatea de a menține măsura. Instanțele luaseră în considerare situația specifică a reclamantului, își întemeiaseră constatările pe o examinare individualizată a cauzei și își motivaseră relevant și suficient deciziile.

22. În opinia Guvernului, durata detenției a fost justificată de complexitatea cauzei. A argumentat că autoritățile luaseră toate măsurile necesare pentru a asigura o promptă și bună administrare a justiției.

2. Reclamantul

23. Reclamantul a susținut că ancheta internă a fost tergiversată. A subliniat că, până la audierea sa, Curtea de Apel Iași așteptase nouă luni (a se vedea supra, pct. 15).

24. A susținut, în continuare, că instanțele naționale au furnizat motive abstracte pentru a justifica măsura preventivă, fără nicio apreciere reală a situației lui concrete. În plus, toate elementele care înclinau balanța în favoarea integrării sale în societate, precum faptul că era avocat, profesor de drept și parlamentar, au fost folosite greșit de către instanțele interne împotriva sa, ca justificând pretinsul pericol social pe care îl reprezenta.

B. Motivarea Curții

25. Principiile generale aplicabile sunt stabilite în *Buzadji împotriva Republicii Moldova* [(MC), nr. 23755/07, pct. 84-102, CEDO 2016 (extrase)].

26. De la bun început, Curtea reține că perioada detenției care trebuie luată în considerare în speță a început la 27 martie 2012, atunci când a fost arestat reclamantul (a se vedea supra, pct. 9), și s-a încheiat la 18 noiembrie 2013, când a eliberat în cursul procedurii cu obligația de a nu părăsi localitatea (a se vedea supra, pct. 16; a se vedea, de asemenea, *Buzadji*, citată anterior, pct. 85). Astfel, această perioadă a durat un an, șapte luni, trei săptămâni și două zile.

27. Atunci când au decis cu privire la arestarea preventivă a reclamantului, instanțele naționale s-au întemeiat pe legislația națională relevantă și au aplicat-o la circumstanțele specifice ale cauzei, indicând elementele factuale care, în opinia lor, au justificat respectiva măsură [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stavarache împotriva României* (dec.), nr. 27090/07, pct. 28, 11 martie 2014, și *Ghiurău împotriva României* (dec.),

nr. 3620/04, pct. 23, 6 ianuarie 2015]. Au constatat în primul rând că existau bănuiele rezonabile că reclamantul săvârșise infracțiunile în curs de investigare [a se vedea supra, pct. 11 (i)]. Au făcut referire, în continuare, la gravitatea acestor infracțiuni și la nevoia de a garanta administrarea adecvată a justiției [a se vedea supra, pct. 11 (ii) și (x)].

28. Instanțele au constatat și că reclamantul încercase să se sustragă și să influențeze martorii [a se vedea *Buzadji*, citată anterior, pct. 88, precum și supra, pct. 11 (iv) și respectiv (v)]. Mai mult, pe baza elementelor avute la dispoziție, instanțele nu puteau exclude riscul de a recidiva [a se vedea *Buzadji*, citată anterior, pct. 88; a se vedea, de asemenea, supra, pct. 11 (vi)].

29. Au constatat, de asemenea, că reclamantul reprezenta un pericol la adresa ordinii publice [a se vedea *Buzadji*, citată anterior, pct. 88; a se vedea, de asemenea, supra, pct. 11 (vii) și (v)] și a abuzat de poziția sa în societate pentru a săvârși pretensele infracțiuni [a se vedea supra, pct. 11 (iii)]. Cu privire la acest punct, Curtea reiterează că a constatat că, dată fiind gravitatea lor specială și reacția publică la acestea, anumite infracțiuni pot determina tulburări sociale capabile să justifice arestarea preventivă, cel puțin pentru o vreme. În circumstanțe excepționale, se poate lua în considerare acest factor în sensul Convenției, în orice caz în măsura în care dreptul intern recunoaște tulburarea ordinii publice produsă de o infracțiune. Totuși, acest motiv poate fi privit ca relevant și suficient numai dacă este întemeiat pe fapte apte să demonstreze că punerea în libertate a inculpatului ar însemna o reală tulburare a ordinii publice. În plus, detenția rămâne legitimă numai dacă ordinea publică continuă să se afle sub o amenințare reală; extinderea sa nu poate fi folosită pentru a anticipa o pedeapsă privativă de libertate (a se vedea *Letellier împotriva Franței*, 26 iunie 1991, pct. 51, seria A nr. 20). În speță, Curtea trebuie să rețină că art. 148 C. proc. pen., pe care și-a întemeiat deciziile curtea de apel (a se vedea supra, pct. 11), recunoaște în mod expres că pericolul pentru ordinea publică este un motiv care justifică arestarea preventivă (a se vedea supra, pct. 7, și *Bivolaru împotriva României*, nr. 28796/04, pct. 69, 28 februarie 2017). Instanțele au explicat în detaliu faptele care arată de ce ordinea publică era de fapt amenințată în cazul punerii în libertate a acuzatului. De asemenea, Curtea nu vede niciun motiv pentru a se distanța de aprecierea efectuată de instanțele naționale cu privire la circumstanțele speciale ale reclamantului și de importanța dată de instanțe statutului său în societate [a se vedea supra, pct. 11 (iii) și 24].

30. În plus, Curtea de Apel a examinat la intervale regulate oportunitatea prelungirii arestării preventive (a se vedea supra, pct. 10) și a luat în considerare modul în care au evoluat circumstanțele cauzei [a se vedea supra, pct. 11 (viii); a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis*, *Stavrache*, citată anterior, pct. 28, și *Ghiurău*, citată anterior, pct. 23].

31. De asemenea, instanțele naționale au luat în considerare, dar au respins posibilitatea de a aplica o măsură preventivă mai puțin severă [a se

vedea supra, pct. 11 (ix); a se vedea, de asemenea, *Idalov împotriva Rusiei* (MC), nr. 5826/03, pct. 140, 22 mai 2012).

32. Prin urmare, Curtea concluzionează că detenția reclamantului s-a bazat pe motive relevante și suficiente.

33. Rămâne de stabilit dacă autoritățile naționale relevante au demonstrat o „diligentă specială” în desfășurarea procedurilor [a se vedea *S., V. și A. împotriva Danemarcei* (MC), nr. 35553/12 și alte două, pct. 77, 22 octombrie 2018]. În ceea ce privește acest aspect, Curtea observă că procedurile penale au fost rapide și că nu au fost semnalate perioade de inactivitate (a se vedea supra, pct. 15). Curtea observă că, deși într-adevăr a trecut mult timp înainte ca reclamantul să fie audiat de curtea de apel în procedura pe fond privind acuzațiile împotriva sa (a se vedea supra, pct. 9, 15 și 24), instanța internă nu a rămas în pasivitate în acest interval, ci a soluționat chestiuni procedurale și alte asemenea incidente de procedură. De asemenea, reclamantul a fost audiat de către ÎCCJ la puțin timp după arestare (a se vedea supra, pct. 9).

34. În consecință, Curtea concluzionează că durata arestării preventive a reclamantului nu relevă nicio aparentă încălcare a art. 5 § 3 din Convenție [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stavarache*, citată anterior, pct. 25-30, și *Iordache împotriva României* (dec.), nr. 8144/10, pct. 25-33, 14 noiembrie 2017, în care Curtea a ajuns la concluzii similare în legătură cu cazuri de arestare preventivă care au durat mai mult de 2 ani și 2 luni și, respectiv, un an și 6 luni].

35. În consecință, cererea este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă, în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la 4 februarie 2021.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte